

Beregnet til
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dokument type
Rapport

Dato
August, 2021

KARTLEGGING AV STØTTE- OG TILSKUDDSDORDNINGER FOR DIGITAL KOMPETANSE OG DELTAKELSE

**KARTLEGGING AV STØTTE- OG TILSKUDDSORDNINGER
FOR DIGITAL KOMPETANSE OG DELTAKELSE**

SAMMENDRAG

Rambøll har på oppdrag for Kommunal- og moderniseringsdepartementet kartlagt støtte- og tilskuddsordninger som har til formål å øke befolkningens digitale kompetanse og deltakelse. Kartleggingen inkluderer også alle type organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltakelse i befolkningen, både de som mottar støtte fra disse ordningene og de som ikke gjør det.

Totalt har vi identifisert syv ordninger med økt digital kompetanse og deltakelse som hovedmålsetting, hvorav én er læringsressursen Digidel (HK-dir). De resterende seks ordningene er økonomiske tilskudd og består av tilskudd til etablering av Digihjelpen (KMD), tilskudd til Seniornett (KMD), Opplæring og implementeringsstøtte for å styrke den digitale kompetansen – tiltakspakke for eldre (Helsedirektoratet), Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre (Helsedirektoratet). *Universell utforming - kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon* (Bufdir) og Elkjøpfondet. Samlet sett avdekker kartleggingen få støtte og tilskuddsordninger som ene og alene er rettet mot digital kompetanse og deltakelse. Størrelsen på de offentlige tilskuddordningene som har hovedfokus på digital deltakelse og kompetanse er på totalt rett over 45, 8 millioner kr. Det private Elkjøpfondet er av en størrelse på 500 000 kr.

Kartleggingen har avdekket at det imidlertid finnes en rekke tilskudd- og støtteordninger som har økt digital kompetanse og deltakelse som *delmål* eller som gir støtte til brede formål som indirekte rommer digital kompetanse og deltakelse. Totalt har vi identifisert 40 slike ordninger, hvorav 31 er innen offentlig sektor og 9 er i privat sektor. Disse ordningene har flere formål utenom digital kompetanse, men kartleggingen har identifisert at mest relevante kompetanseområdene som ordningene dekker er grunnleggende digitale ferdigheter, arbeidsrettet digital kompetanse og digital deltakelse.

Kartleggingen av aktørlandskapet som tilbyr opplæring eller på andre måter jobber for å øke digital kompetanse og deltakelse, har identifisert totalt 106 organisasjoner. Av disse er 33 offentlige, 52 er ideelle eller frivillige, og 21 er private organisasjoner. Overordnet dekker organisasjonene et bredt spekter av målgrupper, men vi kan se at det er noen grupper som er betydelig bedre representert enn andre. De to målgruppene som flest retter seg mot, er *eldre* og *innvandrere*, som hver utgjør omtrent 20 prosent av målgruppene som dekkes av dette aktørlandskapet.

Videre er det mange organisasjoner som retter seg spesifikt mot ansatte som ønsker eller har behov for kompetanseheving. De fleste av disse organisasjonene får midler fra Kompetanse Norges *Kompetanse pluss arbeid*, som nå er en del av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Kompetanse pluss finansierer kurs i grunnleggende lese-/skrive-, regne-, muntlig- og digitale ferdigheter for voksne i arbeid, primært med lav formell utdanning.

Flere av organisasjonene har også et fokus på fremtidig arbeidsdeltagelse, inkludert arbeidssøkere, men også unge som ikke har kommet inn i arbeidslivet og personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for tilpasset opplæring (da spesielt nedsatt synsevne eller kombinert hørsel- og synsnedsettelse). Blant organisasjonene som retter seg mot unge er det særlig et fokus på digital dømmekraft og bruk av sosiale medier.

Kartleggingen avdekker at det er mange organisasjoner som mottar støtte fra flere ulike hold. Dette gjelder spesielt ikke-offentlige aktører. Grunnen til at noen organisasjoner får støtte fra flere ordningen og andre ikke, er fordi organisasjonene kvalifiserer ulikt til de ulike ordningene og fordi tilgjengeligheten av tilskudd varier geografisk og dermed er avgrenset til organisasjoner fra enkelte byer eller kommuner. Enkelte ordninger er rettet mot avgrensede arbeidsområder, slik som livskvalitet hos eldre og integrering.

INNHALDSFORTEGNELSE

Sammendrag	2
1. Innledning	5
2. Metode for kartleggingen	6
3. Funn fra kartleggingen	7
3.1 Oversikt over støtte- og tilskuddsordninger	7
3.1.1 Ordninger med hovedfokus på digital kompetanse og deltakelse	7
3.1.2 Ordninger med relevans for digital kompetanse og deltakelse	9
3.2 Oversikt over organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltakelse	11
3.2.1 Målgrupper og type digital kompetanse organisasjonene jobber med	14
3.2.2 Finansiering og samarbeid på tvers	15
4. Analyse og anbefalinger	17

1. INNLEDNING

På oppdrag for Kommunal- og moderniseringsdirektoratet (KMD), har Rambøll Management Consulting kartlagt støtte- og tilskuddsordninger som har til formål å øke befolkningens grunnleggende digitale kompetanse og deltakelse.

Velfungerende og treffende støtte- og tilskuddsordninger er sentrale i arbeidet med å nå det overordnede målet om økt digital deltakelse og kompetanse i befolkningen. Kartleggingen utgjør en oversikt som skal understøtte utviklingen av den nye strategien for grunnleggende digitale ferdigheter *Digital hele livet*. Målet er å få en bred oversikt over hvilke støtte- og tilskuddsordninger som finnes på området per i dag, i tillegg til et innblikk i hvilke aktører som mottar støtte og som ellers har sin hovedaktivitet innen dette området. Oversikten vil igjen gi grunnlag for å vurdere det mulige behovet for samordning, bedre koordinering eller endringer i ordningene.

Digital kompetanse kan inneholde flere aspekter, og forstås ulikt. Kartleggingen tar utgangspunkt i de fem forutsetninger for fullverdig digital deltakelse i samfunnet som det framkommer av mandat for strategien Digital hele livet: 1) nettilgang, 2) tilgjengelig IKT-utstyr, 3) grunnleggende digitale ferdigheter, 4) brukervennlige digitale tjenester og 5) digital dømmekraft. Videre har kartleggingen valgt å innhente opplysninger om ordningene og aktørene i henhold til utvalgte kategorier som målgruppe, kompetansemål (jf. De fem forutsetningene), omfang på tilskudd, virkemiddel og sektor.

Funn fra kartleggingen er delt inn i to hoveddeler i rapporten:

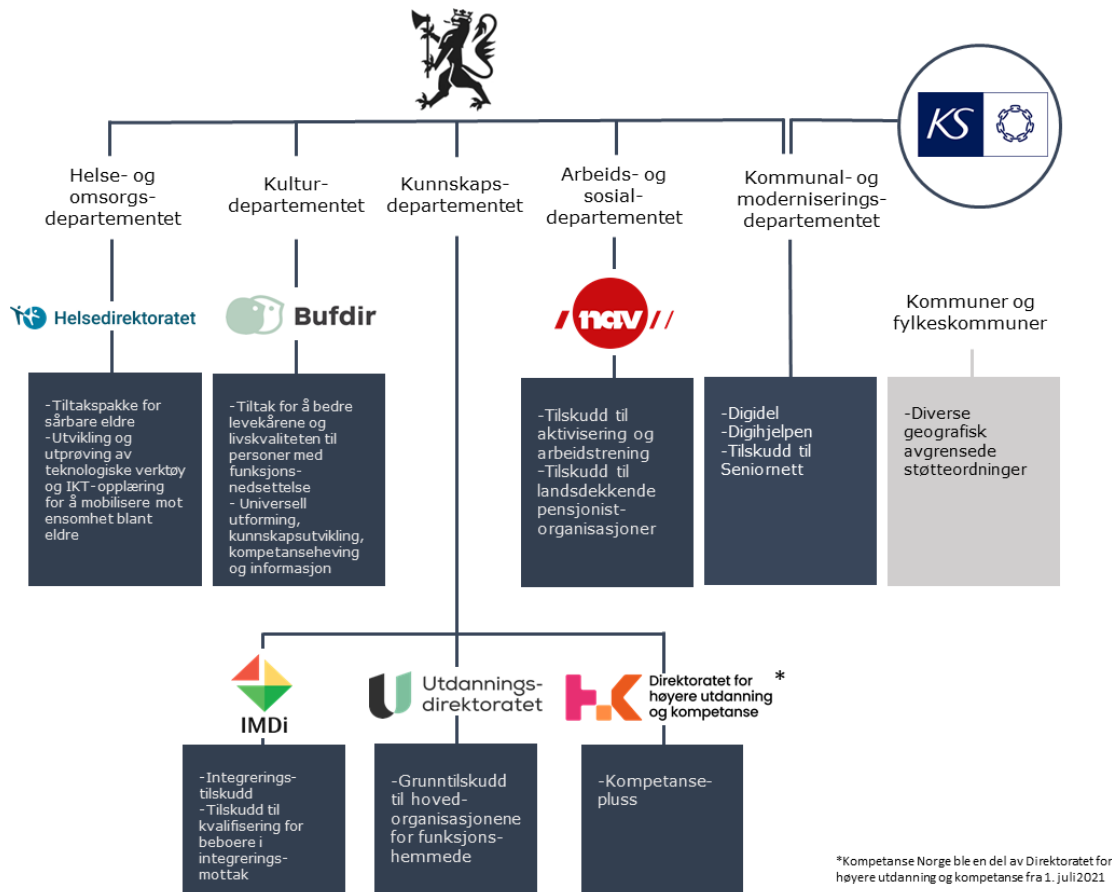
- 1) funn fra kartlegging av støtte- og tilskuddsordninger
- 2) funn fra kartlegging av organisasjoner som har som mål om å øke grunnleggende digital kompetanse og deltakelse i befolkningen

Kartleggingen har omfattet alle typer tilskuddsordninger eller støtte fra alle offentlige myndigheter som har til formål å øke befolkningens digitale deltakelse og kompetanse, og som omfatter alle type målgrupper, som eldre, arbeidsledige, lavinntektsfamilier og innvandrere, men også de med behov for digital kompetanseheving i sin nåværende stilling eller de som trenger omskolering til andre jobber der bedre grunnleggende digital realkompetanse kreves. I tillegg støtte omfatte IKT-utstyr eller internetttilgang, tilrettelegging av opplæringslokaler for funksjonshemmede, deltakelse på kurs, så lenge formålet er grunnleggende digital kompetanse og deltakelse. Det vil si at tilskudd til IKT-utstyr eller kurs til formalkompetanse ikke inkluderes i kartleggingen.

Kartleggingen av organisasjoner som har som mål om å øke grunnleggende digital kompetanse og deltakelse i befolkningen har vurdert alle typer aktører. I første omgang er organisasjonene som mottar tilskudd eller støtte fra det offentlige kartlagt, men organisasjoner som mottar støtte fra private stiftelser eller lignende, eller som ikke har mottatt noen støtte er også kartlagt.

Kartleggingen av første del har vist at det er et begrenset omfang av tilskuddsordninger knyttet til grunnleggende digital kompetanse. Aktørlandskapet derimot er av et omfattende omfang av private, ideelle og offentlige organisasjoner som både direkte eller indirekte har som økt digital kompetanse som formål. Dermed er alle relevante tilskuddsordninger kartlagt og beskrevet, mens det ikke er kartlagt en uttømmende oversikt over aktørlandskapet.

Figur 1: Oversikt over offentlige tilskuddsordninger og -forvaltere

2. METODE FOR KARTLEGGINGEN

I vårt kartleggingsarbeid har vi jobbet eksplorativt, fordi det ikke eksisterer noen helhetlig oversikt over tilskuddsordninger eller organisasjoner rettet mot digital kompetanse og deltagelse. Det betyr at vi har jobbet i et til dels utforsket felt. For å identifisere offentlige tilskuddsordninger har kartleggingen 1) gått gjennom de statlige tilskuddsordningene innen hvert departement, 2) gått gjennom alle fylkeskommunenes tilskuddsordninger, og 3) gått gjennom tilskuddsordningene til de ti største kommunene i Norge. De private ordningene vi har kartlagt, har vi i all hovedsak funnet

gjennom eksplorative intervjuer med utvalgte sentrale aktører innenfor digital kompetanse og søk på nett. Norsk innsamlingsråds oversikt over sine medlemmer har også vært et nyttig utgangspunkt.

For å identifisere relevante organisasjoner som jobber med dette temaet har kartleggingen tatt utgangspunkt i lister over organisasjoner som mottatt midler fra tilskuddsordningene. Dette har blitt supplert med nettsøk og hatt en rekke telefonsamtaler og uformelle intervjuer der som dette har vært nødvendig. Enkelte tilskuddsordninger har vi også fått tips om fra oppdragsgiver.

Opplysningene vi har innhentet om de ulike tilskuddsordningene og aktører har blitt brukt til å plassere aktørene og ordningene i en rekke ulike kategorier. Kartleggingen har tatt utgangspunkt i de fem forutsetninger for fullverdig digital deltakelse i samfunnet som det framkommer av mandat for strategien Digital hele livet: 1) nettilgang, 2) tilgjengelig IKT-utstyr, 3) grunnleggende digitale ferdigheter, 4) brukervennlige digitale tjenester og 5) digital dømmekraft. Videre har kartleggingen valgt å innhente opplysninger om ordningene og aktørene i henhold til utvalgte kategorier som målgruppe, kompetansemål (jf. De fem forutsetningene), omfang på tilskudd, virkemiddel og sektor. I tillegg har det blitt gjort en vurdering av hvorvidt hovedfokuset og dermed relevansen en tilskuddsordning eller en organisasjon er for temaet digital kompetanse og deltakelse. Disse kategoriene gir datagrunnlaget dybde, og åpner opp for mange analysemuligheter. Samtidig fanger kategoriene også opp tvilstilfeller, slik at de ordningene som ikke tydelig er relevante fortsatt er med i datagrunnlaget, men enkelt kan skilles ut eller isoleres.

At vi har jobbet eksplorativt gir styrke til datainnholdet, men det byr også på enkelte utfordringer. At organisasjoner og ordninger er kartlagt enkeltvis betyr at vi har måttet gjøre grundige vurderinger av deres relevans. Samtidig kan vi ikke med sikkerhet si at vi har identifisert *alle* relevante aktører og ordninger, da det ikke har vært andre oversikter å ta utgangspunkt i. For tilskuddsordninger ble det raskt klart at det ikke eksisterer et bredt omfang, og man dermed kan være mer sikre på at vi har kartlagt alt. Når det kommer til aktørlandskapet, er det både formålstjenlig og ressursbesparende å begrense kartleggingen til de største aktørene. Et eksempel er frivillige organisasjoner som gjerne har flere lokallag spredt rundt i landet som kan drive med same aktivitet, men som er mindre synlige i eller som ikke har tilstedeværelse på nettet. Vi er imidlertid trygge på at de største og mest relevante aktørene og ordningene er fanget opp.

Kompetanse Norge ble en del av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) fra 1. juli 2021. Ordninger og rapporter fra Kompetanse Norge som er omtalt i denne rapporten vil flytte tilhørighet til HK-dir.

3. FUNN FRA KARTLEGGINGEN

3.1 Oversikt over støtte- og tilskuddsordninger

3.1.1 Ordninger med hovedfokus på digital kompetanse og deltakelse

Kartleggingen av tilskudd- og støtteordninger rettet mot økt digital kompetanse og deltakelse, viser at det kun er et fåtall som ene og alene er rettet mot dette formålet. Totalt har vi identifisert syv ordninger med økt digital kompetanse og deltakelse som hovedmålsetting, hvorav

én er læringsressursen Digidel (HK-dir). De resterende seks ordningene er økonomiske tilskudd og består av tilskudd til etablering av DigiHjelpen (KMD og KS), tilskudd til Seniornett (KMD), Opplæring og implementeringsstøtte for å styrke den digitale kompetansen – tiltakspakke for eldre (Helsedirektoratet), Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre (Helsedirektoratet). *Universell utforming - kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon* (Bufdir) og Elkjøpfondet. Kompetanse Norge hadde i 2019 *tilskudd til universell utforming av nettløsninger for opplæring av voksne*, men ordningen ser ikke ut til å ha blitt videreført og er dermed ikke inkludert.

Av disse er kun Elkjøpfondet en privat ordning. Størrelsen på de offentlige utgifter fra støtte- og tilskuddordningene som har hovedfokus på digital deltakelse og kompetanse er på totalt rett over 45, 8 millioner kr. Det private Elkjøpfondet er av en størrelse på 500 000 kr.

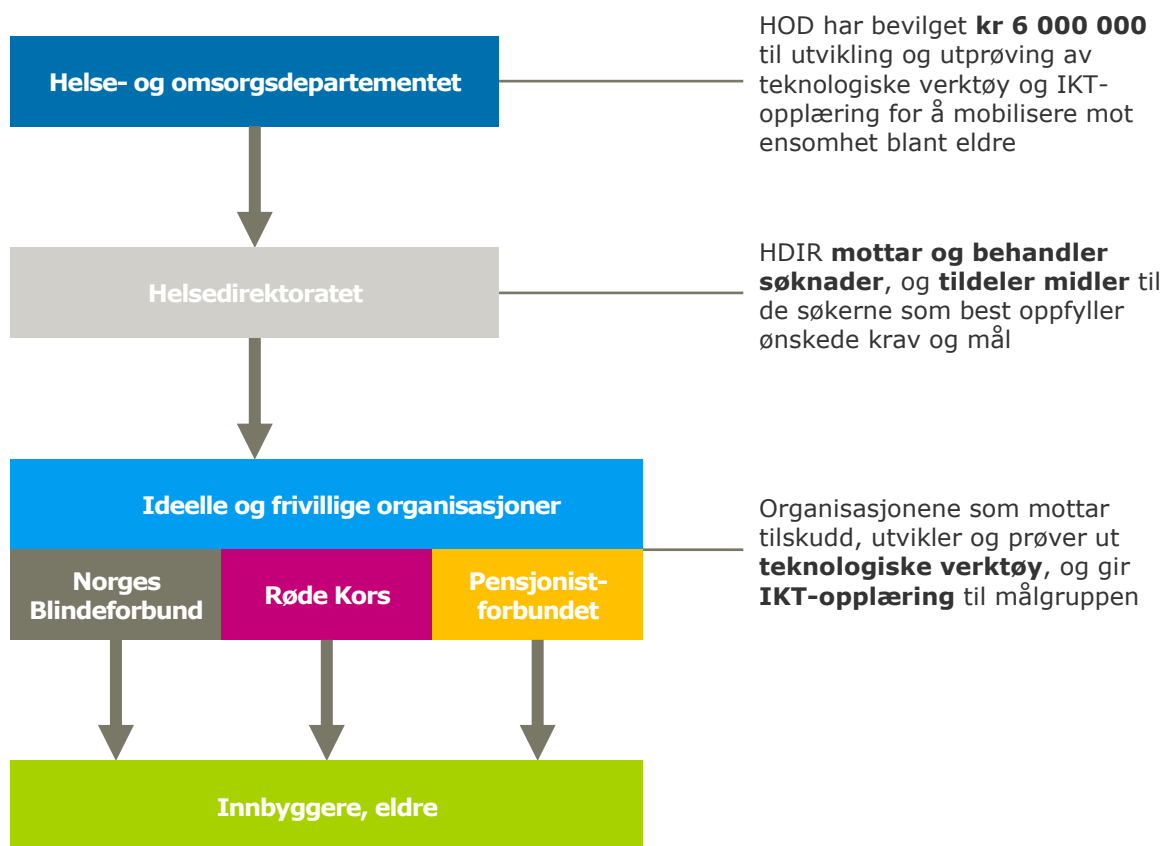
Figur 2. Oversikt over støtte- og tilskuddsordningene med hovedfokus på digital kompetanse

Eier	Forvalter	Tilskuddsordning	Størrelse	Formål	Mottakere
KMD	HK-dir	Digidel	kr 2 000 000	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kurs- og opplæringstilbydere
KMD/ KS	KS	DigiHjelpen	kr 2 000 000	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kommuner
KMD	KMD	Tilskudd til Seniornett	kr 3 550 000	Grunnleggende digitale ferdigheter	Ideelle-/frivillige organisasjoner
HOD	Hdir	Opplæring og implementeringsstøtte for å styrke den digitale kompetansen	kr 20 000 000	Grunnleggende digitale ferdigheter og støtte til IKT utstyr	Ideelle-/frivillige organisasjoner, kommuner
HOD	Hdir	Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre	kr 6 000 000	Grunnleggende digitale ferdigheter og støtte til IKT utstyr	Ideelle-/frivillige organisasjoner
KUD	Bufdir	Universell utforming - kunnskapsutvikling, kompetanseheving og informasjon	kr 14 070 000	Brukervennlige digitale tjenester	Offentlige virksomheter, private virksomheter, Ideelle-/frivillige organisasjoner
Elkjøp	Elkjøp	Elkjøpfondet	kr 500 000	Grunnleggende digitale ferdigheter, støtte til IKT utstyr, digital dømmekraft	Ideelle-/frivillige organisasjoner

Som det framgår av tabellen over har de fleste av disse ordningene som formål å øke grunnleggende digitale ferdigheter i befolkningen, hele seks av syv. Tre av syv gir også tilskudd til IKT-utstyr til dette formålet, mens en av syv gir tilskudd til utvikling av brukervennlige digitale tjenester, da med tanke på innbyggere med ulike former for nedsatt funksjonsevne.

Mottakerne av ordningene er stort sett ideelle-/frivillige organisasjoner, men kommuner og private virksomheter er også å finne. Kun Digidel er rettet mot kurs og opplæringstilbydere.

Figur 3: Eksempel på en typisk tilskuddsordning: Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre

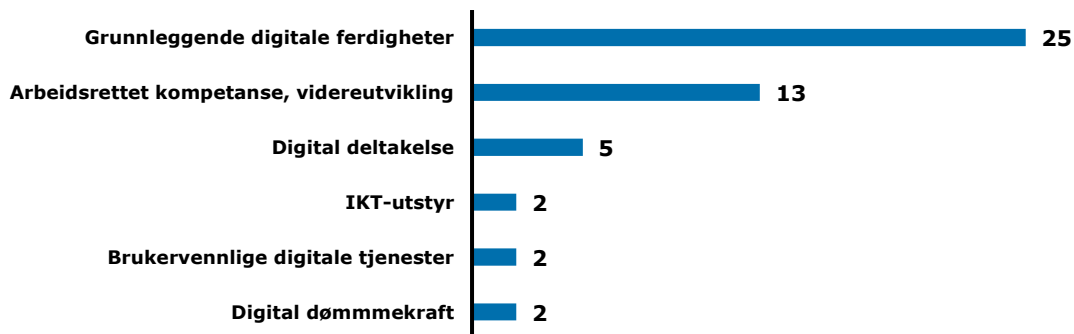
3.1.2 Ordninger med relevans for digital kompetanse og deltakelse

Kartleggingen har avdekket at det imidlertid finnes en rekke tilskudd- og støtteordninger som har økt digital kompetanse og deltakelse som delmål eller som gir støtte til brede formål som indirekte

rommer digital kompetanse og deltakelse. Totalt har vi identifisert 40 slike ordninger, hvorav 31 er innen offentlig sektor og 9 er i privat sektor.

Av disse ordningene som ikke har sitt hovedfokus på digital deltakelse og kompetanse, men som indirekte gir støtte til organisasjoner som jobber med dette temaet, finnes det til sammen midler på tilnærmet 1, 89 milliarder kr. Men ettersom det er utenfor denne rapportens oppdrag å kartlegge pengestrømmen fra disse tilskuddsordningene kan vi ikke fastslå hvor mye som har gått til formål som digital kompetanse og deltakelse.

Figur 4. Antall tilskuddsordninger med delfokus på digital kompetanse fordelt på kompetansemål.

N=40

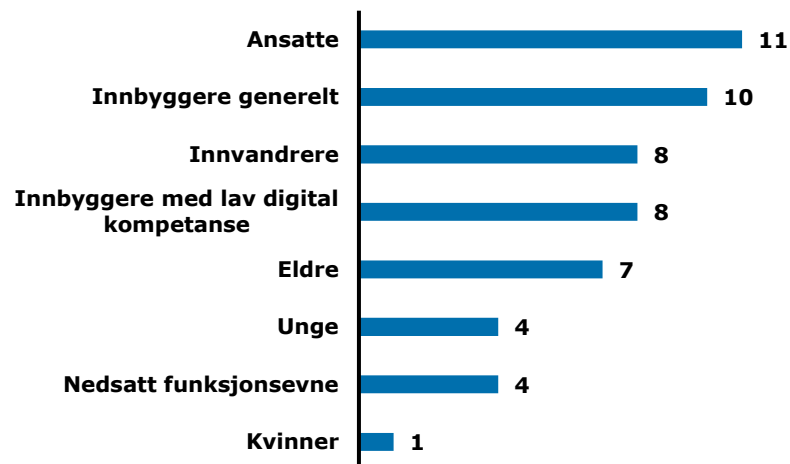
Det er derimot gjort en vurdering av hvilke forutsetninger for digital kompetanse og deltakelse som disse ordningene støtter. I enkelte tilfeller står det klart hvilke formål ordningene støtter i en formålsbeskrivelse, men ofte framkommer det ikke tydelig eller så favner formålet bredt. Rambøll har da tolket hvilke kompetanseformål som ordningen støtter basert på kravspesifikasjoner til mottakere og hvilke organisasjoner som har fått tilskudd.

Som det framkommer av figur 4. over, finner kartleggingen økte grunnleggende digitale ferdigheter i befolkningen som er det vanligste formålet vi kan finne igjen ved tilskuddsordningene. Det nest vanligste formålet er støtte til arbeidsrettet digital kompetanse og videreutvikling på jobb. Dette er et utslag av *bedriftsintern opplæringsmidler* (BIO) som er forvaltet av fylkeskommunene. BIO skal gå til kompetanseheving av ansatte slik at bedriften skal klare nødvendig omstilling, blant annet kompetanseheving knyttet til digitalisering av bedriften.

Kartleggingen har også samlet inn informasjon hvilke målgrupper mottakerorganisasjonene jobber mot. Dette gir en indikasjon på hvilken målgruppe i befolkningen tilskuddsordningene indirekte støtter. På bakgrunn av dette avdekker kartleggingen at de fleste tilskuddsordningene gis til organisasjoner og prosjekter som et bredt innrettet for innbyggere generelt. Dette er for eksempel Sparebank 1 Nord-Norge sitt *Samfunnsløftet*, som gir støtte til allmenntilgitt formål. Samfunnsløftet har eksempelvis gitt støtte til prosjekter som «Kildekritikk Nord» gjennomført av Tenk, skoleavdelingen til Faktisk.no. Av slike regionale sparebankstiftelser har vi kun inkludert et lite utvalg. Det antas derfor at det er flere regionale sparebankstiftelser som enten kan eller har støttet aktører som jobber for økt digital kompetanse og deltakelse i sitt nærmiljø.

Figur 5. under gir en indikasjon på hvilke målgrupper som oftest støttes av mottakerorganisasjonene fra disse tilskuddsordningene. At ansatte er den vanligste målgruppen kommer igjen som et utslag av BIO-midler fra fylkeskommunene, som beskrevet over.

Figur 5. Antall tilskuddsordninger med delfokus på digital kompetanse fordelt på befolkningsgrupper

Flere av tilskuddsordningene støtter organisasjoner som jobber med mer konkrete målgrupper som innvandrere, unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Et eksempel er IMDis tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak. Her ønsker man blant annet å prøve ut om digitale verktøy og ressurser i opplæringen kan øke læringsutbyttet for den enkelte i norskopplæringen. I tillegg håper man kjennskap til digitale løsninger og utvikling av digitale ferdigheter som er nødvendig i Norge vil bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid med sikte på å få målgruppen ut i arbeid eller utdanning.

3.2 Oversikt over organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltakelse

Vi har kartlagt totalt 106 organisasjoner som jobber mot økt digital kompetanse og deltakelse i samfunnet. Av disse er 33 offentlige, 52 er ideelle og frivillige, og 21 er private virksomheter. Enkelte av disse er imidlertid lokallag under større organisasjoner, som er inkludert for å vise hvordan noen lokallag får direkte støtte fra visse ordninger, eller for å vise til samarbeid. Se vedlegg nederst for en total liste over hele aktørlandskapet av organisasjoner som jobber med dette formålet.

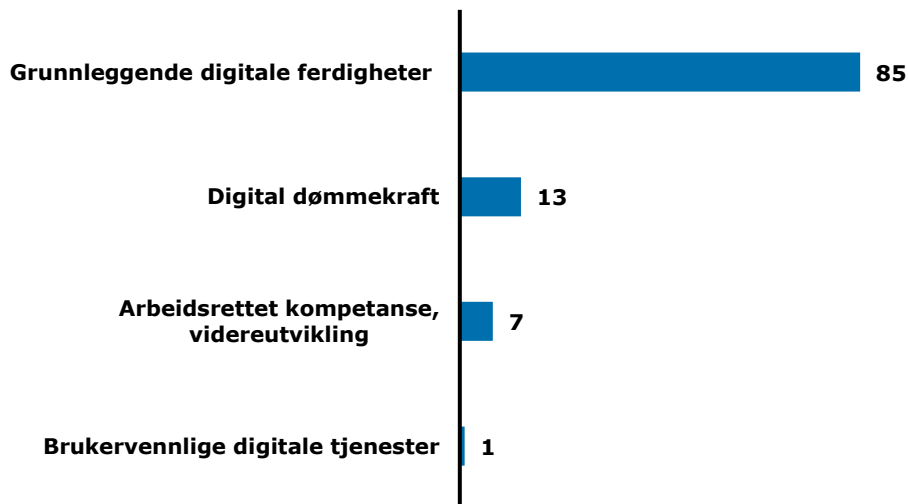
De største aktørene innen direkte kompetanseheving av digitale ferdigheter, både i tilbud og geografisk omfang, er:

- Folkebibliotekene
- Frivilligsentralene
- Røde kors lokallag
- Seniornett lokallag

- Pensjonistforbundets lokallag
- Enkelte studieforbund, deres lokallag og medlemsorganisasjoner

I tillegg er det en god del mindre ideelle og frivillige organisasjoner, kommunale og private virksomheter som har tilbud rettet mot kompetanseheving av digitale ferdigheter. Figur 6. viser at en overveldende del av disse jobber for å øke grunnleggende digitale ferdigheter. Det kommer av at en stor del (85) av organisasjonene som er kartlagt er tilbydere av kurs- og opplæring av digitale ferdigheter. Figur 6. under viser også at det finnes 13 organisasjoner som jobber med digital dømmekraft, som blant annet slettmeg.no, barnevakten.no eller Kors på halsen. Det er også en rekke organisasjoner som jobber med kunnskapsformidling, spesielt for å bedre digital dømmekraft hos ulike grupper.

Figur 6. Antall organisasjoner fordelt på type kompetanse de jobber med

Det er også flere organisasjoner som mer indirekte jobber for å øke digital kompetanse, og dette er spesielt de tilbydere av opplæringskurs eller kompetanseheving innad i arbeidsplasser. Her kan digitale kompetanse inngå, men her finner vi også kompetansenivå høyere enn helt grunnleggende digitale ferdigheter. Disse er derfor kategorisert som «arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling».

Figur 7. Utvalgte aktører som jobber med digital kompetanse og deltakelse

Ideelle- og frivillige organisasjoner	Offentlige aktører	Private aktører
		

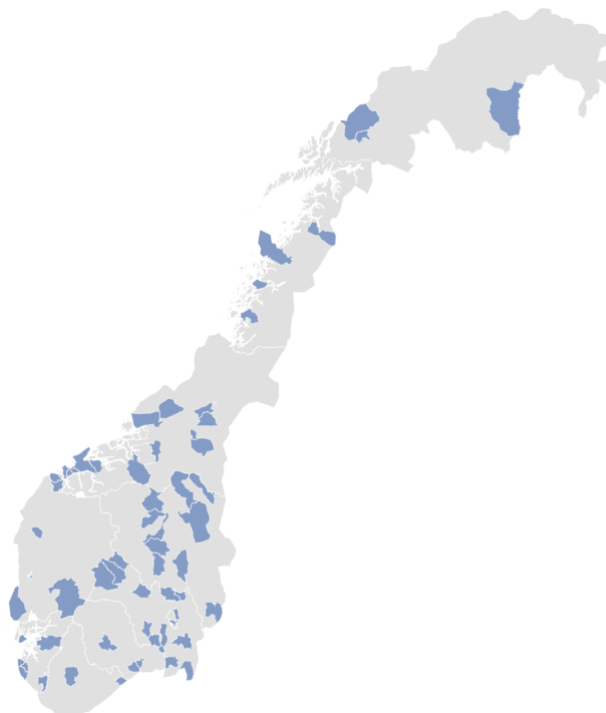
Blant de lokale kommunale tiltakene rettet mot grunnleggende digitale ferdigheter, så kommer støtte ofte utelukkende fra *Digihjelp* ordningen. KS¹ har en oversikt over kommuner som har etablert et digihjelp-tilbud. Kartleggingen har bygget videre på disse og identifisert ytterligere kommuner med et slikt tilbud. Totalt har kartleggingen da oversikt over 75 kommuner og 2 fylkeskommuner som har etablert et fast veiledningstilbud i grunnleggende digital kompetanse. Oversikten er ikke uttømmende, men dekker et representativt utvalg av kommuner. Se figur 8. for kart over hvor tilbud er etablert.

Figur 8. viser oversikten over de 75 kommunene, og viser at spredning på tilbudet er relativt jevnt over landet, med noe mindre tilbud i Agder og Troms Finnmark. Dette kan bety at Digihjelp-tilbud i disse fylkene ikke er like tilgjengelig for innbyggere i disse fylkene, men det kan ikke slås fast basert på denne rapporten.

¹ KS. Kart over veiledningstilbud i kommunene. Nettside:

<https://www.ks.no/fagomrader/digitalisering/felleslosninger/digihjelpen/eksempler-fra-kommunene/kart-over-veiledningstilbud-i-kommunene/>

Figur 8. Kart over Digihjelp-tilbud i norske kommuner

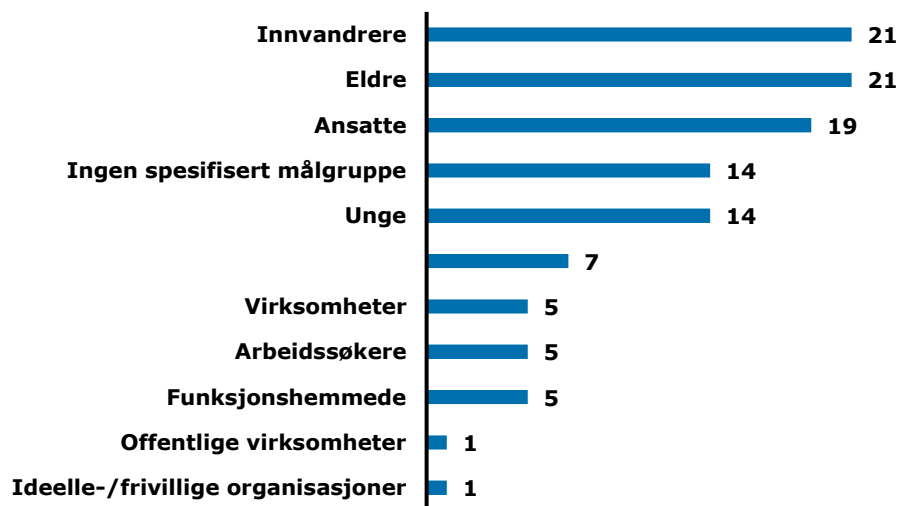

3.2.1 Målgrupper og type digital kompetanse organisasjonene jobber med

Overordnet dekker aktørene et bredt spekter av målgrupper, men vi kan se at det er noen grupper som er betydelig bedre representert enn andre. De to målgruppene som flest aktører retter seg mot, er *eldre* og *innvandrere*, som hver utgjør omtrent 20 prosent av aktørenes hovedmålgrupper. Av sistnevnte er det flere tilbud som er spesielt rettet mot innvandrere- og minoritetskvinner, og ikke bare mot innvandrere generelt.

Videre er det mange organisasjoner som retter seg spesifikt mot ansatte som ønsker eller har behov for kompetanseheving. De fleste av disse organisasjonene får midler fra Kompetanse Norges *Kompetanse pluss arbeid*, som nå er en del av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Kompetanse pluss finansierer kurs i grunnleggende lese-/skrive-, regne-, muntlig- og digitale ferdigheter for voksne i arbeid, primært med lav formell utdanning.

Figur 9. Antall organisasjoner fordelt på målgruppene de jobber mot

N=106

Flere av organisasjoner har også et fokus på fremtidig arbeidsdeltagelse, inkludert arbeidssøkere, men også unge som ikke har kommet inn i arbeidslivet og personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for tilpasset opplæring (da spesielt nedsatt synsevne eller kombinert hørsel- og synsnedsettelse.). Blant organisasjonene som retter seg mot unge er det også et fokus på nettvett og bruk av sosiale medier.

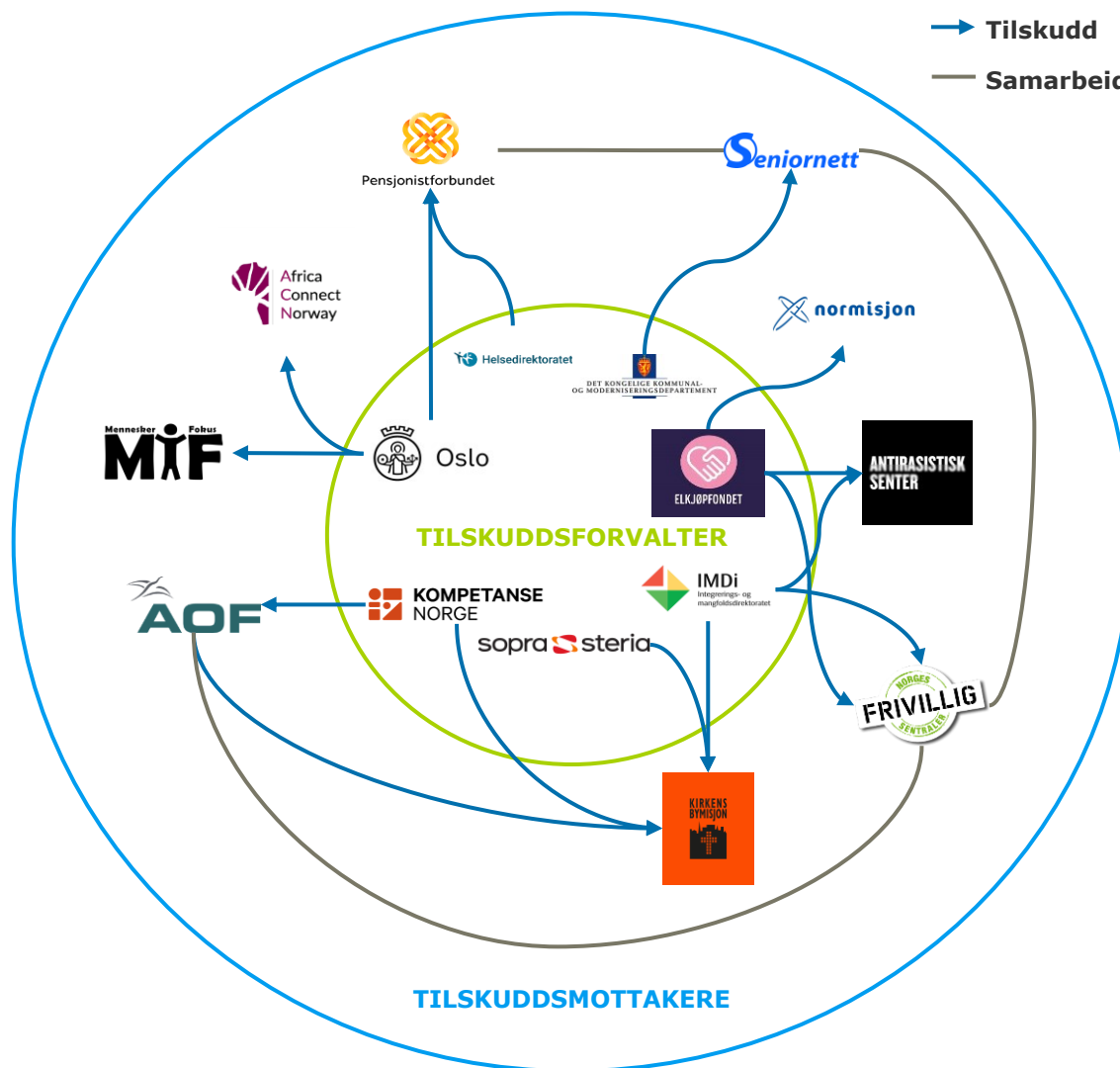
3.2.2 Finansiering og samarbeid på tvers

Kartleggingen viser at det er mange aktører som mottar støtte fra flere ulike hold. Dette gjelder spesielt de frivillige organisasjonene og til dels private virksomheter. Blant de lokale kommunale tiltakene rettet mot grunnleggende digitale ferdigheter, så kommer støtte ofte utelukkende fra *Digihjelp* ordningen. Det finnes imidlertid også ett eksempel på en kommune som har fått midler fra *Elkjøpfondet*.

Grunnen til at noen organisasjoner får støtte fra flere ordningene og andre ikke, er fordi organisasjonene kvalifiserer ulikt til de ulike ordningene og fordi tilgjengeligheten av tilskudd varierer geografisk. Enkelte ordninger er rettet mot avgrensede arbeidsområder, slik som livskvalitet hos eldre og integrering. I tillegg er noen støtteordninger geografisk avgrenset, slik som tilskudd fra byer og kommuner.

Eksempelvis får Pensjonistforbundet støtte både fra Oslo kommune og Helsedirektoratet, og samarbeider med Seniornett som får støtte av KMD. Tilskudd fra Oslo kommune er naturligvis avgrenset til å gjelde tiltak innenfor kommunegrensen. Samtidig er det aktuelle tilskuddet fra Helsedirektoratet (*Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre*) rettet kun mot aktører som jobber med eldre.

Figur 10. Eksempel på tilskudd og samarbeid mellom aktører

Figur 10. over gir noen eksempler på finansierings- og samarbeidsforhold som vi har kartlagt. Tilskuddsforvaltere står innenfor den grønne ringen, mens tilskuddsmottakere står innenfor den blå ringen. Dette gir en visualisering av hvordan finansiering og samarbeid mellom aktørene innenfor dette kompetanseområdet ser ut.

Et annet eksempel er at Studieforbundene mottar støtte som de videre bevilger til sine medlemsorganisasjoner, i stor grad basert på deres kursvirksomhet. Flere medlemsorganisasjoner mottar imidlertid også støtte fra andre hold, hvor de selv har søkt direkte. Et eksempel er Norsk Blindesforbund, som er medlem av Studieforbundet *FUNKIS*, men som også har fått tilskudd direkte av Helseidrettoratet (Utvikling og utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre), Bufdir (Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til personer med funksjonsnedsettelse) og Udir (Grunntilskott til hovedorganisasjonene for

funksjonshemma). Trolig er dette fordi Norsk Blindeforbund er en stor organisasjon med flere arbeidsområder, og som derfor kvalifiserer ulikt til de ulike ordningene.

4. ANALYSE OG ANBEFALINGER

Kartleggingen viser samlet sett at det finnes et bredt aktørlandskap av organisasjoner som arbeider for å heve befolkningens digitale kompetanse og deltakelse. Samtidig er det kun identifisert syv ordninger som er rettet spesifikt mot dette området. Den totale størrelsen på disse ordningene er på 45, 8 millioner kr. Sammenlignet med andre områder som tilskudd til bredbåndsutbygging, som alene utgjorde en utgift rett i overkant av 364 millioner kr i 2021², så er statens støtte til digital kompetanse og deltakelse relativt beskjeden.

Frivillige organisasjoner utgjør hoveddelen av kartlagte organisasjoner i rapporten og de søker i størst grad finansiering fra flere kilder. Dette fordi de ofte har lokallag spredt rundt i hele landet og dermed kvalifiserer til å søke på flere ordninger. Disse frivillige organisasjonene mottar støtte fra blant annet ordninger og fond som skal gå til brede allmennyttige formål som tilnærmet alle kan søke på. Men funn fra kartleggingen viser også at mottakerorganisasjonene får støtte fra ordninger med mer konkrete formål som ikke er rettet direkte mot digital kompetanse. Dette er et utslag av at samfunnsutfordringer som integrering, tilrettelegging for funksjonsnedsatte, ensomhet, elders helse osv., til dels overlapper med digital kompetanse. Den generelle digitaliseringen av samfunnet gjør at grunnleggende digitale ferdigheter blir en stadig større del av vår hverdag. Manglende digitale ferdigheter kan dermed forsterke faren for at enkelte opplever ensomhet, utenforskap eller arbeidsløshet.

Dette viser at statens støtte til digital kompetanse og deltakelse i dag foregår gjennom en fragmentert utdeling av midler fra departementer eller direktorater som til dels har svært ulike ansvarsområder. KMDs driftstøtte til Seniornett er ett av få unntak. Dette betyr at særlig de frivillige organisasjonene må bruke tid og ressurser på å søke på flere ordninger. Dette er tid som organisasjonene kunne brukt på frivillig arbeid mot sine målgrupper. En rapport om forenklingspotensiale i statlige tilskuddsordninger, estimerte at frivillige organisasjoner i gjennomsnitt har en administrativ byrde på rundt 45 dagsverk i året på søknader og rapporter³.

Når det kommer til kommunenes tilbud til befolkningen, kommer støtten tilnærmet utelukkende fra Digihjelp-ordningen. Digihjelpen bidrar til å etablere fast lavterskeltilbud, ofte med en fysisk lokalisering i bibliotek eller lignende, til alle landets innbyggere uavhengig av kommunestørrelse eller geografi. Digihjelpen er derfor viktig som supplement til tilbudet innen digital kompetanse som private og frivillige organisasjoner gir, ettersom disse ikke alltid har en jevn geografisk tilstedeværelse i landet.

På bakgrunn av denne kartleggingen er det derfor mulig fremme noen anbefalinger. Det bør vurderes å samle og koordinere statens innsats mot digital kompetanse. Det hadde gitt staten bedre oversikt over hvilke midler som går til digital kompetanse og hvilke organisasjoner som jobber med det som formål. Det vil gjøre at organisasjonene som hovedsakelig jobber med

² NKOM (2021). *Offentlig støtte til bredbåndsutbygging*. Hentet fra: <https://www.nkom.no/fysiske-nett-og-infrastruktur/offentlig-stotte-til-bredbandsutbygging>

³ KPMG (2016). *Forenklingspotensialet i statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner*.

digital kompetanse lettere vil kunne finne relevante midler og søke på, noe som kan bidra til å senke den administrative byrden.

Det anbefales også at man vurderer å øke statens økonomiske innsats for å fremme digital kompetanse og deltakelse i befolkningen. Utviklingen av samfunnet gjør at krav til befolkningens digitale kompetanse øker. Kompetanse Norges ferske rapport om befolkningens digitale kompetanse og deltakelse peker på at om denne trenden fortsetter vil befolkningens digitale kompetanse ikke fortsette å øke av seg selv⁴. Funnen fra rapporten tyder på at tilskuddsordninger og finansiering av opplæringstilbud er viktige for å øke digital kompetanse, særlig for noen av de svakeste gruppene, de såkalte ikke-brukerne av IKT og ikke-sysselsatte⁵. Ettersom digitaliseringen av det offentlige tjenester og kommunikasjonskanaler øker, bør man også ta et ansvar for at visse deler av befolkningen ikke blir digitalt utestengt fra samfunnet.

⁴ Kompetanse Norge (2021). *Befolkningens digitale kompetanse og deltakelse*.

⁵ Ibid.

VEDLEGG 1

TABELL OVER KARTLAGTE AKTØRER INNEN DIGITAL KOMPETANS OG DELTAKELSE

Tabell 1: Aktørlandskapet - oversikt over kartlagte *ideelle- og frivillige* organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltagelse.

No.	Aktør	Primær målgruppe	Primærtype digital kompetanse	Tilskuddsgivere
1	Africa Connect	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
2	Barnevakten.no	Unge	Digital dømmekraft	Udir
3	Batteriet (Kirkens bymisjon)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	
4	Caritas Norge	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi; Bergensstiftelsen; Stiftelsen DAM
5	DigitalNorway	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter	
6	Empo flerkulturelt ressursenter (Kirkens bymisjon)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kompetanse Norge; AOF
7	Faktisk-no - Tenk	Unge	Digital dømmekraft	Udir
8	Folkeuniversitetet	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kompetanse Norge
9	Forum for offentlig service	Offentlige virksomheter	Grunnleggende digitale ferdigheter	
10	Framfylkingen (LOs barne- og familieorganisasjon)	Unge	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
11	Frelsesarmeen	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter	
12	Fretex Pluss AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kompetanse Norge
13	Frivilligsentraler	Innvandrere; eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi

14	Grorudhuset Frivilligsentral	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
15	Innovasjon Norge	Ansatte	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling	
16	Interessegruppen for synshemmede EDB- brukere (ISE)	Funksjonshemmede	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
17	JOBB X (Antirasistisk senter)	Unge	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet; IMDi
18	Kirkens Bymisjon	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi
19	Kors på halsen (Røde kors)	Unge	Digital dømmekraft	
20	Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi
21	Maandeeq Ressursenter for Somaliske Kvinner	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
22	Mangfold i arbeidslivet (MIA)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
23	Mennesker i Fokus	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
24	MiRA-senteret	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi
25	Multikulturelt Initiativ og Ressursnettverk (Mir)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi
26	Nestor seniorutvikling	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	
27	Nordnorsk Pensjonistskole	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	
28	Norges Blindeforbund	Funksjonshemmede	Grunnleggende digitale ferdigheter	Helsedirektoratet; Bufdir; Udir
29	Normisjon (Mosjøen)	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet

30	NorSIS - Nettvett	Ingen spesifisert målgruppe	Digital dømmekraft	Justis og beredskapsdepartementet
31	NorSIS - Slettmeg	Ingen spesifisert målgruppe	Digital dømmekraft	Justis og beredskapsdepartementet
32	Norsk Folkehjelp	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	IMDi
33	Norske kvinners sanitetsforening	Kvinner	Grunnleggende digitale ferdigheter	Sparebank 1
34	Pensjonistforbundet	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune; Helsedirektoratet
35	Rabea Movement	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
36	Redd Barna	Unge	Digital dømmekraft	
37	Røde kors	Eldre; innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Helsedirektoratet; IMDi; Sparebankstiftelsen SR-Bank
38	Samisk Hus	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
39	Senior Forbundet	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	
40	Senior Norge	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	
41	Seniornett Frogner	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Norsk Tipping
42	Seniornett Norge	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	KMD
43	Seniorsmart.no	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Det nasjonale velferdsteknologiprogrammet; Helsedirektoratet
44	Senter-IVI	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Oslo kommune
45	Signo skole- og kompetansesenter	Funksjonshemmede	Grunnleggende digitale ferdigheter	KD

46	SOS Barnebyer	Unge	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
47	Stella og Castor kompetansesenter (Røde kors)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Folkeuniversitetet; NAV
48	Studieforbundet AOF	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kompetanse Norge; DataPower; Vestland fylkeskommune; Viken fylkeskommune
49	Studieforbundet AOF (avd Buskerud, Oslo og Akershus, Midt-Norge)	Arbeidssøkere	Grunnleggende digitale ferdigheter	Kompetanse Norge
50	Techsoup Norge	Ideelle-/frivillige organisasjoner	Brukervennlige digitale tjenester	Microsoft; Zoom m.m.
51	Verdal Pensjonistlag	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet
52	Ål Frivilligsentral	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter	Elkjøpfondet

Tabell 2: Aktørlandskapet - oversikt over kartlagte *offentlige* organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltagelse

No.	Aktør	Primær målgruppe	Primærtype digital kompetanse
1	Alta integrerings- og kompetansesenter	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter
2	Asker kommune	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
3	Askerbibliotekene (Slemmestad bibliotek)	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
4	Bergen Offentlige Bibliotek	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
5	Bærum bibliotek	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
6	Bømlo voksenopplæring	Arbeidssøkere	Grunnleggende digitale ferdigheter
7	Datatilsynet	Ingen spesifisert målgruppe	Digital dømmekraft
8	Dubestemmer.no	Unge	Digital dømmekraft
9	Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde	Funksjonshemmede	Grunnleggende digitale ferdigheter
10	Fug (foreldreutvalget for grunnopplæringen)	Foreldre	Digital dømmekraft
11	Gjøvik Læringscenter	Ansatte; virksomheter	Grunnleggende digitale ferdigheter
12	Helsedirektoratet	Unge	Digital dømmekraft
13	Heracleum seniorsenter	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
14	Hordaland fylkesbibliotek (nå Vestland)	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter
15	Hornemansgården (aktivitetscenter)	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
16	Huseby kompetansesenter	Funksjonshemmede	Grunnleggende digitale ferdigheter
17	Hyssing produksjonsskole	Unge	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling

18	IKThuset (eies av NAV)	Arbeidssøkere	Grunnleggende digitale ferdigheter
19	Kompetanse Norge	Arbeidssøkere	Grunnleggende digitale ferdigheter
20	Kristiansand folkebibliotek (Datalaben)	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
21	Kunnskapstrening IT	Unge	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling
22	Læringsverksted Utdanning	Lærere	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling
23	Medietilsynet	Ingen spesifisert målgruppe	Digital dømmekraft
24	Nærøysund kommune	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
25	Oslo Voksenopplæring (Oslo VO)	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
26	Prinsdal Seniorsenter	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
27	Skatteetaten	Ansatte	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling
28	Sunndal helsetun	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter
29	Sølvberget (bibliotek og kulturhus)	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
30	Trondheim folkebibliotek (læringssenteret)	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
31	Trøndelag fylkesbibliotek	Ingen spesifisert målgruppe	Grunnleggende digitale ferdigheter
32	Ung.no	Unge	Digital dømmekraft
33	Viken fylkesbibliotek	Eldre	Grunnleggende digitale ferdigheter

Tabell 3: Aktørlandskapet - oversikt over kartlagte *private* organisasjoner som jobber med digital kompetanse og deltagelse

No.	Aktør	Primær målgruppe	Primærtype digital kompetanse
1	4You AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
2	Avkurs	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
3	Briga AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
4	DalPro AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
5	Datakortet.no	Virksomheter	Grunnleggende digitale ferdigheter
6	FotoWare	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter
7	Fønix AS	Virksomheter	Grunnleggende digitale ferdigheter
8	Hapro Jobb og Karriere AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
9	Havskue Opplæringscenter AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
10	Jobblink AS	Virksomheter	Grunnleggende digitale ferdigheter
11	JobLearn	Arbeidssøkere	Grunnleggende digitale ferdigheter
12	K2 kompetanse AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
13	Microsoft	Virksomheter	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling
14	MINAR - en stiftelse	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
15	Providor Kurs og Kompetanse AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
16	Shanson art of living AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
17	Skagen Kompetanse AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
18	Skolert AS	Ansatte	Grunnleggende digitale ferdigheter
19	Sopra Steria	Innvandrere	Grunnleggende digitale ferdigheter
20	Telenor	Unge	Digital dømmekraft
21	Workfloow	Unge	Arbeidsrettet kompetanse, videreutvikling